

ГЛАВА ВТОРА БОГ СЕ ЯВЯВА НА ЧОВЕКА

50 Чрез природния си разум човек може да познае Бога достатъчно сигурно, като изхожда от Неговите дела. Но има и друг ред в познанието, който човек не може да достигне със собствените си сили, и това е Божественото Откровение.¹ Чрез едно напълно свободно решение Бог се открива и се дава на човека. Това той прави, откривайки Своята Тайна, Своя благоволен замисъл, предопределен от цялата вечност в Христа за благо на всички хора. Той откри напълно Своя замисъл, като изпрати Своя обичан Син, нашия Господ Исус Христос, и Светия Дух. 36 1066

Член 1

БОЖЕСТВЕННОТО ОТКРОВЕНИЕ

I. Бог открива Своя „благоволен замисъл“

51 „В Своята мъдрост и доброта Бог склони да открие Себе си и да направи така, че да се познае Тайната на Неговата воля, благодарение на която хората чрез Христа, Словото, станало плът, в Светия Дух имат достъп до Отца и стават съучастници на Божествената Му природа.“² 2823 1996

52 Бог, „Който живее в непристъпна светлина“ (1 Тим. 6, 16), иска да сподели Своя собствен божествен живот с хората, създадени свободно от Него, за да направи от тях в Своя единствен Син Свои осиновени чеда.³ Като открива сам Себе си, Бог иска да направи хората способни да Му отговарят, да Го познават и да Го обичат повече от това, на което те сами биха били способни.

¹ Вж. CONCILIUM VATICANUM I, Const. dogm. *Dei Filius*, c. 4: DS 3015.

² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 2: AAS 58 (1966) 818.

³ Вж. *Еф.* 1, 4-5.

1953 53 Божественият замисъл на Откровението се осъществява едно-
1950 временно „чрез действия и слова, тясно свързани помежду си и ос-
ветляващи се взаимно“⁴. Той се представя като една особена „бо-
жествена педагогика“: Бог се съобщава постепенно на човека, под-
готвя го на етапи да възприеме свръхестественото Откровение, което
Той прави за Самия Себе си и което достига върхната си точка в
Лицето и мисията на Въплътеното Слово – Исус Христос.

Свети Иринеи от Лион говори многократно за тази божествена педа-
гогика под образа на взаимното привикване между Бога и човека:
„Словото Божие се всели в човека и стана Син човечески, за да приучи
човека да разбира Бога според благоволения на Отца.“⁵

II. Етапите на Откровението

ОЩЕ ОТ НАЧАЛОТО БОГ СЕ ОТКРИВА ЗА ПОЗНАНИЕТО

- 32 54 „Бог, който създаде и пази всички неща чрез Словото, в създа-
дените неща дава на хората едно непрекъснато свидетелство за Са-
мия Себе си, искайки да отвори пътя още повече за едно по-висше
спасение. Той още от началото откри Себе си на нашите прародите-
374 ли.“⁶ Той ги подкани към интимно общение със Себе си, като ги
обсипа с блясъка на благодатта и справедливостта.
- 397, 410 55 Това Откровение не беше прекъснато от греха на нашите праро-
дители. В действителност „след тяхното падение... Бог им обеща
изкупление, вдъхна им смелост, повдигна ги в надеждата за спасение.
Той непрекъснато им показваше своята загриженост към човешкия
род, за да даде живот вечен на всички, които чрез постоянство в
доброто търсят спасение“⁷.
- 761 „Макар че загуби Твоето приятелство, като се отвърна от Тебе, Ти не
го изостави във властта на смъртта... Ти предложи много пъти на хо-
рата Твоя Завет.“⁸

⁴ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 2: AAS 58 (1966) 818.

⁵ SANCTUS IRENAEUS LUGDUNENSIS, *Adversus haereses* 3, 20, 2: SC 211, 392 (PG 7, 944); cf.,
exempli gratia, *Ibid.* 3, 17, 1: SC 211, 330 (PG 7, 929); *Ibid.* 4, 12, 4: SC 100, 518 (PG 7,
1006); *Ibid.* 4, 21, 3: SC 100, 684 (PG 7, 1046).

⁶ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 3: AAS 58 (1966) 818.

⁷ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 3: AAS 58 (1966) 818.

⁸ *Præx eucharistica IV: Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p.
467.

ЗАВЕТЪТ С НОЙ

56 След като единството на човешкия род бе нарушено от греха, Бог пожела преди всичко да спаси човечеството, като се намеси при всяка една от неговите части. Заветът с Ной след потопа⁹ изразява принципа на Божествената Икономия за спасението на „народите“, т. е. на хората, обединени „според техните земи, всеки според своя език и според своя род“ (*Бит.* 10, 5)¹⁰. 401 1219

57 Тази едновременно космична, социална и религиозна наредба¹¹ да има множество народи е предназначена да обуздава надменността на падналото човечество, което, единодушно в покварата си¹², би искало да изгради сам единството си подобно на Вавилон¹³. Но поради греха¹⁴ многобожието, както и идолопоклонството на нациите, заплашват постоянно това временно Построение с езическа поквара.

58 Заветът с Ной е в сила дотогава, докато трае времето на народите¹⁵, до всемирното прогласяване на Евангелието. Библията почита няколко големи фигури на „народите“; такива са „праведният Авел“, царят-свещеник Мелхиседек¹⁶, прабобраз на Христа¹⁷, или праведните „Ной, Даниил и Иов“ (*Иез.* 14, 14). Така Писанието показва до каква степен на святост могат да достигнат тези, които живеят съгласно Завета на Ной в очакването Христос да „събере наедно и разпилените чеда Божии“ (*Иоан.* 11, 52). 674 2569

БОГ ИЗБИРА АВРААМ

59 За да събере разпиляното човечество наедно, Бог избра Авраам, викайки го: „излез от твоята земя, от твой род и от дома на баща си“ (*Бит.* 12, 1), с намерението да направи от него „баща на много народи“, т. е. Авраам (*Бит.* 17, 5): „В тебе ще бъдат благословени всички земни племена“ (*Бит.* 12, 3)¹⁸. 145, 2570

⁹ Вж. *Бит.* 9, 9.

¹⁰ Вж. *Бит.* 10, 20-31.

¹¹ Вж. *Деян.* 17, 26-27.

¹² Вж. *Прем.* 10, 5.

¹³ Вж. *Бит.* 11, 4-6.

¹⁴ Вж. *Рим.* 1, 18-25.

¹⁵ Вж. *Лук.* 21, 24.

¹⁶ Вж. *Бит.* 14, 18.

¹⁷ Вж. *Евр.* 7, 3.

¹⁸ Вж. *Гал.* 3, 8.

760 60 Народът, произлязъл от Авраам, ще бъде пазител на обещанието,
762, 781 дадено на патриарсите, избраният народ¹⁹, призван да подготви един
ден обединението на всички Божии чеда в единството на Църквата²⁰;
Той ще бъде коренът, върху който ще бъдат присадени повярвалите
езичници²¹.

61 Патриарсите, пророците и останалите велики люде от Стария
Завет са били и ще бъдат винаги почитани като светци във всички
литургични традиции на Църквата.

БОГ СЪЗДАВА СВОЯ НАРОД ИЗРАИЛ

2060, 2574 62 След патриарсите Бог създаде Израил като Свой народ, спа-
саявайки го от египетското робство. Той сключи с него Завета на
Синай и му даде чрез Мойсей Своя закон, за да Го признае и Му
1961 служи като на единствен, жив и истински Бог, Отец, провиждащ и
справедлив Съдия, и да очаква обещания Спасител²².

204, 2801 63 Израил е свещеническият Божи народ²³, този, който „носи името
на Господа“ (*Втор.* 28, 10). Това е народът на тези, „на които Бог
839 заговори най-напред“²⁴, народът на „по-големите братя“ във вярата
на Авраам²⁵.

711 64 Чрез пророците Бог възпитава своя народ в надеждата за спа-
сение, в очакването на нов и вечен Завет, предназначен за всички
1965 хора²⁶, който ще бъде вписан в сърцата им²⁷. Пророците възвестяват
цялостното изкупление на Божия народ, пречистването от всички без-
закония²⁸, спасението, което ще обхване всички народи²⁹. И най-вече

¹⁹ Вж. *Рим.* 11, 28.

²⁰ Вж. *Иоан.* 11, 52; 10, 16.

²¹ Вж. *Рим.* 11, 17-18. 24.

²² Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 3: AAS 58 (1966) 818.

²³ Вж. *Исх.* 19, 6.

²⁴ *Feria VI in passione Domini, Oratio universalis VI: Missale Romanum*, editio typica (Typis Polyglottis Vaticanis 1970) p. 254.

²⁵ Вж. IOANNES PAULUS II, *Alloc. nella sinagoga durante l'incontro con la comunità Ebraica della Città di Roma* (13 aprilis 1986), 4: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II IX/1*, 1027.

²⁶ Вж. *Ис.* 2, 2-4.

²⁷ Вж. *Иер.* 31, 31-34; *Евр.* 10, 16.

²⁸ Вж. *Иез.* 36.

²⁹ Вж. *Ис.* 49, 5-6; 53, 11.

бедните и смирените на Господа³⁰ ще носят тази надежда. Светите жени, като Сара, Ребека, Рахил, Мириам, Дебора, Анна, Юдит и Естер, запазиха жива надеждата за спасение на Израил. Измежду тях най-чистият образ на надеждата е Мария³¹. 489

III. Исус Христос „Посредник и пълнота на цялото Откровение“³²

БОГ ОТКРИ ВСИЧКО В СВОЕТО СЛОВО

65 „Бог, след като в старо време много пъти и по много начини говори на отците ни чрез пророците, в последните тия дни Той говори ни чрез Сина“ (*Евр.* 1, 1-2). Христос, Синът Божи, станал човек, е единственото съвършено и ненадминато Слово на Отца, който в него казва всичко и няма повече какво да казва. Свети Хуан де ла Крус изразява това по блестящ начин, като коментира (*Евр.* 1-2): 102

Откакто Той ни даде Своя Син, който е Неговото единствено и определящо Слово, Той каза всичко, едновременно и наведнъж в това Слово и няма какво повече да каже... защото това, което казваше отчасти на пророците, Той го каза изцяло в Своя Син, като ни даде всичко онова, което е Неговият Син. Ето защо този, който би искал сега да Го пита или би настоявал за някое видение или откровение, не само би постъпил глупаво, но би обидил Бога, защото не отправя поглед единствено към Христа, без да търси друго или нещо ново³³. 516 2717

НЕ ЩЕ ИМА ДРУГО ОТКРОВЕНИЕ

66 „Християнската икономия, бидейки новият и окончателен Завет, не ще премине никога и не трябва да се очаква никакво ново Откровение преди славното пришествие на нашия Господ Исус Христос.“³⁴ А дори и да е изпълнено Откровението, то не е напълно изяснено, християнската вяра в течение на вековете ще трябва постепенно да открие цялото му значение. 94

³⁰ Вж. *Соф.* 2, 3.

³¹ Вж. *Лук.* 1, 38.

³² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 2: AAS 58 (1966) 818.

³³ SANCTUS IOANNES A CRUCE, *Subida del monte Carmelo*, 2, 22, 3-5: *Biblioteca Mística Carmelitana*, v. 11 (Burgos 1929) p. 184.

³⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 4: AAS 58 (1966) 819.

67 В течение на вековете са се появявали откровения, наречени „частни“, някои от които са били признати от църковния авторитет. Те обаче не принадлежат към хранилището на вярата. Тяхната роля не се състои в това да „подобрят“ или да „допълнят“ окончателното Откровение на Христа, а да помогнат то да се живее по-пълноценно в определена историческа епоха. Ръководено от Учителната власт на Църквата, чувството на верните умее да оценява и да приема в тези откровения това, което представлява едно истинско насърчение на Христа и на неговите светци към Църквата. Християнската вяра не може да приеме „откровения“, които претендират да превъзхождат или да поправят Откровението, чийто завършек е Христос. Такива са случаите с някои нехристиянски религии и с някои наскоро появили се секти, които се основават на подобни „откровения“.

Накратко

- 68 *От любов Бог се откри и се даде на човека. По този начин Той дава окончателен и изчерпателен отговор на всички въпроси, които човек си поставя върху смисъла и целта на живота.*
- 69 *Бог се откри на човека, като постепенно му известяваше чрез дела и слова Своята собствена тайна.*
- 70 *Освен свидетелството, което Бог дава за Себе си в създадените нец, Той се откри и на нашите прародители и след грехопадението им обеща спасение³⁵ и им предложи Своя Завет.*
- 71 *Бог склучи с Ной Вечен Завет между него и всички живи същества³⁶. Този Завет ще трае, докато трае светът.*
- 72 *Бог избра Авраам и склучи Завет с него и потомството му. Той създаде Своя народ, на когото обяви Своя закон чрез Мойсей. Той го подготви чрез пророците да възприеме спасението, предназначено за целия човешки род.*
- 73 *Бог се откри напълно, като изпрати Своя Син, у когото постанови завинаги Своя завет. Неговият Син е окончателното Слово на Отца, така че след него не ще има друго Откровение.*

³⁵ Вж. *Бит.* 3, 15.

³⁶ Вж. *Бит.* 9, 16.

Член 2

ПРЕДАВАНЕ НА БОЖЕСТВЕННОТО ОТКРОВЕНИЕ

74 Бог „иска всички хора да бъдат спасени и да достигнат до познанието на истината“ (*I Тим.* 2, 4), т. е. на Исуса Христа³⁷. Необходимо е следователно Христос да бъде благовестен на всички народи и на всички човеци и така Откровението да може да достигне до всички краища на света: 851

Това Откровение е дадено за спасението на всички народи и Бог също тъй преблагосклонно нареди така, че да остане завинаги непокътнато и да бъде предавано на всички поколения³⁸.

I. Апостолското предание

75 „Господ Христос, в когото се изпълва цялото Откровение на Всевишния Бог, след като го изпълни Самият Той и провъзгласи със собствената си уста Евангелието, обещано най-напред чрез пророците, разпореди на Своите апостоли, след като им даде божествените Си дарове, да го проповядват на всички хора като извор на всяка спасителна истина и на всяко морално учение.“³⁹ 171

АПОСТОЛСКАТА ПРОПОВЕД...

76 Предаването на Евангелието съгласно заповедта на Господа става по два начина:

Устно, „чрез апостолите, които с устна проповед, с примери и църковни институции предаваха било това, което бяха научили от устата на Христа, живеейки с Него и виждайки Неговите дела, било това, което приежа от вдъхновението на Светия Дух“.

Писмено, „чрез тези апостоли и чрез хората от тяхната среда, които, отново вдъхновени от Светия Дух, предадоха писмено посланието на Спасението“⁴⁰.

³⁷ Вж. *Иоан.* 14, 6.

³⁸ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 7: AAS 58 (1966) 820.

³⁹ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 7: AAS 58 (1966) 820.

⁴⁰ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 7: AAS 58 (1966) 820.

...ПРОДЪЛЖЕНА В АПОСТОЛСКОТО НАСЛЕДСТВО

861 77 „За да бъде Евангелието запазено завинаги непокътнато и живо в Църквата, апостолите оставиха като наследници епископите, на които те предадоха своето собствено задължение за обучение.“⁴¹ „В действителност апостолската проповед, която има своя особен израз във вдъхновените книги, трябваше да бъде запазена чрез непрекъсвана приемственост до края на света.“⁴²

174 78 Това живо предаване, извършвано в Светия Дух, е наречено Свещено предание, за да се различава от Свещеното Писание, макар че 1124, 2651 е тясно свързано с него. Чрез Преданието „Църквата увековечава своята доктрина, своя живот и култ и предава на всяко поколение това, което е тя самата, това, което вярва“.⁴³ „Учението на светите отци свидетелства за животворното присъствие на това Предание, чиито богатства се вливат в практиката и живота на Църквата, която вярва и се моли.“⁴⁴

79 Така Бог сподели Себе си чрез своето Слово в Светия Дух и това съобщаване е постоянно налично и действащо в Църквата: „Бог, който някога каза Своето, не престава да разговаря с Годеницата на Своя обичан Син и Светия Дух, чрез който живият глас на Евангелието отеква в Църквата и чрез нея в света, въвежда вярващите в цялата истина и дава възможност Словото на Христа да живее в тях изобилно.“⁴⁵

II. Връзката между Преданието и Свещеното Писание

Един общ извор...

80 „Свещеното Писание и Преданието са тясно свързани помежду си и се съгласуват. Защото и двете извираат от един и същ Божествен извор, сливат се в едно цяло и имат една и съща цел.“⁴⁶ И двете правят осезаемо и плодотворно присъствието на Христовата тайна в

⁴¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 7: AAS 58 (1966) 820.

⁴² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 820.

⁴³ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁴⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁴⁵ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁴⁶ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 9: AAS 58 (1966) 821.

Църквата, тайната на Христос, който обеща да остане със своите „завинаги, до края на света“ (Мат. 28, 30).

... ДВА РАЗЛИЧНИ НАЧИНА НА ПРЕДАВАНЕ

81 „Свещеното Писание е Словото на Бога и като такова чрез вдъхновението на Светия Дух се предава писмено.“

„Що се отнася до *Светото предание*, то предава Словото Божие, поверено чрез Христа Господа и чрез Светия Дух на апостолите, и го предава непроменено на техните наследници, така че, осветено в Духа на истината, да го съхраняват вярно с проповедта си, да го излагат и разпространяват.“⁴⁷

113

82 От това следва, че Църквата, на която е поверено предаването и тълкуването на Откровението, „не извлича единствено от Свещеното Писание своята сигурност върху всички откровения. Ето защо и Преданието, и Свещеното Писание трябва да бъдат приети и почитани с еднакво чувство на любов и уважение“⁴⁸.

АПОСТОЛСКОТО ПРЕДАНИЕ И ЦЪРКОВНИТЕ ТРАДИЦИИ

83 Преданието, за което тук говорим, идва от апостолите и предава това, което те са приели от учението и от примера на Исуса, както и това, което са научили от Светия Дух. В действителност първото поколение християни нямаше още написан Новия Завет, а и самият Нов Завет свидетелства за процеса на живото Предание.

Трябва да различаваме богословските, учителните и литургичните „традиции“, или традициите, отнасящи се до благочестието, които са възникнали с течение на времето в местните църкви. Те представляват особените форми, посредством които голямото Предание се излага в подходящи форми за различните места и различните епохи. Само в светлината на апостолското Предание тези форми могат да бъдат поддържани, променяни или изоставяни, като всичко това става под ръководството на Учителната власт на Църквата.

1202, 2041

2684

⁴⁷ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 9: AAS 58 (1966) 821.

⁴⁸ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 9: AAS 58 (1966) 821.

III. Тълкуване на наследството на вярата

НАСЛЕДСТВОТО НА ВЯРАТА, ПОВЕРЕНО НА ЦЯЛАТА ЦЪРКВА

- 857, 871 84 „Съкровищницата на вярата“ (*depositum fidei*)⁴⁹, съдържаща се в Светото Предание и в Священото Писание, бе поверена от апостолите на цялата Църква. „Придържайки се към нея, Светият народ, изцяло обединен около своите пастири, остава ревностно верен на учението на апостолите в братското общение, в преломяването на хляба, в молитвите, така че при поддържането, практикуването на църковните задължения и изповядването на предадената вяра между пастири и вярващи се установява едно особено единство на духа.“⁵⁰
- 2033

УЧИТЕЛНАТА ВЛАСТ НА ЦЪРКВАТА

- 888-892 85 „Задължението да се тълкува по автентичен начин писаното или предадено Слово Божие бе поверено единствено на живата учителна власт на Църквата, упражнявана в името на Исуса“⁵¹, т. е. на епископите в единение с наследника на Петър, Римския епископ.
- 2032-2040
- 688 86 „Обаче тази учителна власт не стои над Словото Божие, но му служи, като учи само това, което е било предадено, понеже по Божие поръчение с помощта на Светия Дух тя слуша това Слово с любов, свято го пази и също така го излага вярно, черпейки от това единствено хранилище всичко, което се представя на вярата като открито по Божия воля.“⁵²
- 1548 87 Вярващите, спомняйки си думите на Христа към Неговите апостоли: „Който вас слуша, Мене слуша“ (Лук. 10, 16)⁵³, приемат с покорност ученията и правилата, които техните пастири им дават под различни *форми*.
- 2037

⁴⁹ Вж. 1 Тим. 6, 20; 2 Тим. 1, 12-14.

⁵⁰ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 9: AAS 58 (1966) 821.

⁵¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 10: AAS 58 (1966) 822.

⁵² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 10: AAS 58 (1966) 822.

⁵³ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 20: AAS 57 (1965) 24.

ДОГМИТЕ НА ВЯРАТА

- 88 Учителната власт на Църквата прилага напълно властта, получена от Христа, когато определя догмите, сиреч, когато препоръчва в задължителна форма на християнския народ една неотменна приобщеност към вярата, към истините, съдържащи се в Божественото откровение, или когато окончателно предлага истините, необходимо свързани с тях. 888-892
2032-2040
- 89 Съществува органична връзка между духовния ни живот и догмите. Догмите са светлините по пътя на нашата вяра, те го осветляват и правят сигурен. И съответно, ако животът ни е праведен, нашият разум и нашето сърце ще бъдат отворени, за да приемат светлината от догмите на вярата.⁵⁴ 2625
- 90 Взаимните връзки и съгласуваност на догмите могат да бъдат открити в общия състав на Откровението на тайната на *Христа*⁵⁵. Следователно трябва да се помни, че „съществува определен ред или „йерархия“ на истините в католическото учение, колкото и различно да са свързани с основата на християнската вяра“⁵⁶. 114, 158
234

СВРЪХЕСТЕСТВЕНИЯТ УСЕТ НА ВЯРАТА

- 91 Всички верни в Христа съучастват в разбирането и предаването на откритата истина. Те са получили Помазанието на Светия Дух, който ги просвещава⁵⁷ и ги води към „цялата истина“ (*Иоан.* 16, 13). 737
- 92 „Общността на вярващите... не може да се заблуди във вярата и проявява това свое особено свойство чрез свръхестественото чувство на вярата у целия народ, когато всички, от епископите до последния от верните миряни, изразяват всеобщото си съгласие за 785

⁵⁴ Вж. *Иоан.* 8, 32-32.

⁵⁵ Cf. CONCILIIUM VATICANUM I, Const. dogm. *Dei Filius*, c. 4: DS 3016 (mysteriorum nexus); CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 25: AAS 57 (1965) 29.

⁵⁶ CONCILIIUM VATICANUM II, Decr. *Unitatis redintegratio*, 11: AAS 57 (1965) 99.

⁵⁷ Вж. *1 Иоан.* 2, 20. 27.

⁵⁸ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 12: AAS 57 (1965) 16.

истините на вярата и нравите.“⁵⁸

- 889 93 „Действително благодарение на този усет на вярата, ободряван и поддържан от Духа на истината, и под водителството на Учителната власт на Църквата Божият народ се присъединява неотклонно към вярата, предадена един път завинаги на светците, прониква в нея по-дълбоко, като я тълкува правилно, и я прилага по-съвършено в живота.“⁵⁹

НАРАСТВАНЕТО В РАЗБИРАНЕТО НА ВЯРАТА

- 66 94 Благодарение на подкрепата на Светия Дух разбирането на нещата и казаното за тях в наследството на вярата може да нараства в живота на Църквата:
- 2651 — „чрез съзерцанието и диренето на вярващите, които ги обмислят в своето сърце“⁶⁰; особено чрез „богословското търсене, което задълбочава познанието на откритата истина“⁶¹.
- 2038, 2518 — „чрез вътрешното разбиране, което вярващите изпитват към духовните неща“⁶². „Божествените речения нарастват заедно с четящия ги.“⁶³
- „чрез проповедта на тези, които заедно с епископското наследство получиха сигурната благодат на вярата“⁶⁴.

95 „Очевидно е, че Свещеното Предание, Свещеното Писание и Учителната власт на Църквата поради твърде мъдрото разпореждане на Бога са тясно свързани помежду си и съобщностени, така че нито едно от тях не съществува без другите и всички заедно по свой начин и под въздействието на Светия Дух допринасят ефикасно за спасението на душите.“⁶⁵

⁵⁹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Lumen gentium*, 12: AAS 57 (1965) 16.

⁶⁰ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁵¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. past. *Gaudium et spes*, 62: AAS 58 (1966) 1084; cf. *Ibid.*, 44: AAS 58 (1966) 1065; Const. dogm. *Dei Verbum*, 23: AAS 58 (1966) 828; *Ibid.*, 24: AAS 58 (1966) 828-829; Decr. *Unitatis redintegratio*, 4: AAS 57 (1965) 94.

⁶² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁶³ SANCTUS GREGORIUS MAGNUS, *Homilia in Ezechielem*, 1, 7, 8: CCL 142, 87 (PL 76, 843).

⁶⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁶⁵ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 10: AAS 58 (1966) 822.

Накратко

- 96 *Това, което Христос повери на апостолите, те го предадоха чрез проповед или писмено под вдъхновението на Светия Дух на всички поколения до славното пришествие на Христа.*
- 97 *„Свещеното Предание и Свещеното Писание представляват едно-единствено свещено хранилище на Словото Божие“⁶⁶, в което като в огледало странстващата Църква съзерцава Бога, извор на всички богатства.*
- 98 *„В своето учение, своя живот и култ Църквата увековечава и предава на всяко поколение всичко, което е самата тя и в което вярва.“⁶⁷*
- 99 *Благодарение на свръхестественния усет на вярата целият Божий народ не престава да приема дара на Божественото Откровение, да вниква в него все по-дълбоко и да го живее по-пълноценно.*
- 100 *Задължението да се тълкува автентично Словото Божие бе поверено само на Учителната власт на Църквата, на Папата и на епископите в общение с него.*

⁶⁶ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 10: AAS 58 (1966) 822.

⁶⁷ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

Член 3

СВЕЩЕНОТО ПИСАНИЕ

I. Христос – единственото Слово на Священото Писание

101 В снизхождането на своята доброта Бог, за да се открие на хората, им говори с човешки думи: „В действителност Божиите слова, изразени с човешки езици, са се уподобили на човешката реч, така както Словото на Вечния Отец, възприемайки немощта на човешката плът, стана подобно на човеците.“⁶⁸

65, 2763 102 Във всички слова на Священото Писание Бог изказва едно-единствено Слово, своето едничко Слово, в което изцяло изразява себе си⁶⁹.

426-429 Нека вашата любов си спомни, че едно и също Слово на Бога бива пространно изложено във всички писания, че едно и също Слово звучи в устата на всички свети люде, без да има там срички, защото, бидейки в началото Бог у самия Бог, не е подчинено на времето⁷⁰.

1100, 1184 103 Поради тази причина Църквата винаги е почитала Божествените писания, както почита също и Тялото Господне. Тя не престава да поднася на вярващите Хляба на живота, взет от трапезата на Словото Божие и от Тялото Христово⁷¹.

1378

104 В Священото Писание Църквата намира непрестанно своята храна и сила⁷², защото в него тя не приема само човешкото слово, а това, което Писанието наистина представлява: Божие Слово⁷³. „Наистина в свещените книги Отец, който е на небесата, с голяма любов застава пред своите чедра и влиза в разговор с тях.“⁷⁴

⁶⁸ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 13: AAS 58 (1966) 824.

⁶⁹ Вж. *Евр.* 1, 1-3.

⁷⁰ SANCTUS AUGUSTINUS, *Enarratio in Psalmum*, 103, 4, 1: CCL 40, 1521 (PL 37, 1378).

⁷¹ Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 21: AAS 58 (1966) 827.

⁷² Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 24: AAS 58 (1966) 829.

⁷³ Вж. *1 Сол.* 2, 13.

⁷⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 21: AAS 58 (1966) 827-828.

II. Вдъхновение и истина на Священото Писание

105 *Бог е автор на Священото Писание.* „Божествено разкритата истина, която съдържат и предават книгите на Священото Писание, бе предадена под вдъхновението на Светия Дух.“

„Нашата света Майка Църквата чрез своята апостолска вяра приема като свещени и канонични всички книги както от Стария, така и от Новия Завет, с всичките им части, защото, съставени чрез Светия Дух, те имат за автор Бога и като такива са предадени на самата Църква.“⁷⁵

106 *Бог вдъхнови хората, съставили Священите книги.* „За да довърши съставянето на Священите книги, Бог избра хора, които привлече, използвайки техните сили и способности, така че, след като сам Той действа в тях и чрез тях, те като истински автори да предадат в написаното единствено и само Неговото намерение.“⁷⁶

107 *Вдъхновените книги учат на истината.* „Понеже всички твърдения на вдъхновените автори или пък на животописците на светиите трябва да бъдат приемани за твърдения на Светия Дух, следва да се каже, че книгите на Писанието поучават ясно, вярно и без грешка истината, която Бог е пожелал да види, предадена в Священите книги за нашето спасение.“⁷⁷

702

108 И все пак християнската вяра не е просто „религия на Книгата“. Християнството е религия на Словото на Бога: на това Слово обаче, „което не е написано и безмълвно, а въплътено и живо“⁷⁸. За да не останат Писанията мъртва буква, е необходимо Христос, вечното Слово на живия Бог, чрез Светия Дух да „отвори духа ни, за да ги разберем“⁷⁹.

III. Светият Дух, тълкувател на Писанието

109 В Священото Писание Бог говори на човека по човешки начин. Така че, за да тълкуваме правилно Писанието, трябва да бъдем вни

⁷⁵ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 11: AAS 58 (1966) 822-823.

⁷⁶ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 11: AAS 58 (1966) 823.

⁷⁷ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 11: AAS 58 (1966) 823.

⁷⁸ SANCTUS BERNARDUS CLARAEVALLENSIS, *Homilia super "Missus est"* 4, 11; *Opera*, ed. J. LECLERCQ-H. ROCHAIS, v. 4 (Romae 1966) p. 57.

⁷⁹ Вж. *Лук.* 24, 45.

мателни към онова, което човешките автори са се постарали вярно да твърдят, и към онова, което Бог действително е пожелал да ни яви чрез Своите слова⁸⁰.

110 За да разберем намерението на светите автори, трябва да държим сметка за условията на тяхното време и култура, за „литературните жанрове“, използвани в епохата, за начините на усещане, говорене и изказване в онези времена. Защото по съвсем различен начин се представя и изразява една истина в исторически текстове, в пророчески или поетични текстове или в други жанрове⁸¹.

111 Но тъй като Свещеното Писание е боговдъхновено, съществува и друг принцип за правилно тълкуване, не по-малко важен от предшестващия и без който Писанието би останало мъртво слово: Свещеното Писание трябва да бъде четено и тълкувано в същия Дух, в който е било написано⁸².

Вторият ватикански събор посочи трите критерия за тълкуването на Писанието съобразно Духа, който го е вдъхновил⁸³:

- 128 112 1. Най-напред трябва да се обърне голямо внимание „на съдържанието и единството на цялото Писание“. Защото, ако и да са различни книгите, които го съставят, Писанието е единно по отношение
- 368 112 2. на единния Божествен замисъл, на който Исус Христос е центърът и сърцето, отворено след Неговата Пасха⁸⁴.

Чрез сърцето на Христа се разбира Свещеното Писание, което ни открива сърцето на Христа⁸⁵. Това сърце беше затворено преди страданието, защото Писанието беше неясно. Но Писанието беше открито след страданието, та ония, които вече го познават, да могат да го изследват внимателно и да разберат по какъв начин трябва да бъдат тълкувани пророчествата⁸⁶.

- 81 113 2. *Да се чете Писанието по начина, усвоен в „живото Предаване на цялата Църква“*. Според казаното от отците Свещеното

⁸⁰ Cf. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 12: AAS 58 (1966) 823.

⁸¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 12: AAS 58 (1966) 823.

⁸² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 12: AAS 58 (1966) 824.

⁸³ Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 12: AAS 58 (1966) 824.

⁸⁴ Вж. *Лук.* 24, 25-27. 44-46.

⁸⁵ Вж. *Пс.* 21, 15.

⁸⁶ SANCTUS THOMAS AQUINAS, *Expositio in Psalmos*, 21, 11: *Opera omnia*, v. 18 (Parisii 1876) p. 350.

Писание е много повече в сърцето на Църквата, отколкото в материалните средства на неговото изразяване⁸⁷. Действително Църквата носи в Преданието живата памет за Словото на Бога и Светият Дух е този, който дава духовното тълкуване на Писанието („...според духовния смисъл, с който Духът удостоява Църквата“)⁸⁸.

114 3. *Да бъдем внимателни към „аналогията на вярата“*⁸⁹. Под „аналогия на вярата“ разбираме връзката на истините на вярата помежду им и вътре в целия план на Откровението. 90

СМИСЪЛ НА ПИСАНИЕТО

115 Съгласно древната традиция могат да се разграничат два *смисъла* на Писанието: буквален и духовен; духовният смисъл се подразделя на алегоричен, морален и анагогичен. Дълбокото съгласуване на четирите смисъла осигурява цялото богатство в живото четене на Писанието в Църквата:

116 *Буквален смисъл*. Това е смисълът, означен от думите на Писанието и открит от тълкуването, което следва правилата на точната интерпретация. „Всички значения на Свещеното Писание се основават върху буквалния смисъл.“⁹⁰ 110-114

117 *Духовен смисъл*. Благодарение на единния замисъл на Бога не само текстът на Писанието, но също така нещата и събитията, за които то говори, могат да бъдат знаци. 1101

1. *Алегоричен смисъл*. Ние можем да добием по-дълбоко разбиране за събитията, като познаем тяхното значение в Христа. Така например преминаването на Червено море е знак за победата на Христа и оттам за Кръщението⁹¹.

2. *Морален смисъл*. Събитията, отбелязани в Писанието, трябва да ни водят към справедливи действия. Те са написани „за поука нам“ (*1 Кор.* 10, 11)⁹².

⁸⁷ Вж. SANCTUS HILARIUS PICTAVIENSIS, *Liber ad Constantium Imperatorem* 9: CSEL 65, 204 (PL 10, 570); SANCTUS HIERONYMUS, *Commentarius in epistulam ad Galatas* 1, 1, 11-12: PL 26, 347.

⁸⁸ ORIGENES, *Homiliae in Leviticum*, 5, 5: SC 286, 228 (PG 12, 454).

⁸⁹ Вж. *Рим.* 12, 6.

⁹⁰ SANCTUS THOMAS AQUINAS, *Summa theologiae*, 1, q. 1, a. 10, ad 1: Ed. Leon. 4, 25.

⁹¹ Вж. *1 Кор.* 10, 2.

⁹² Вж. *Евр.* 3-4, 11.

3. *Анагогичен смисъл.* Възможно е също така да виждаме нещата и събитията в тяхното вечно значение, което ни възвежда към нашето духовно Отечество (на гръцки „ἀναγωγή“). Така Църквата на земята е символ на небесния Йерусалим⁹³.

118 Едно средновековно двустиие обобщава значимостта на четирите смисъла:

„На подвизи буквалното учи, алегоричното – в какво да вярваш, моралното да действаш учи, анагогичното – да се стремиш.“⁹⁴

119 „Дълг на тълкувателите е да се постараят според правилата да проникнат по-дълбоко и да изложат смисъла на Свещеното Писание, за да стане чрез тяхното подготвително занимание по-зряло създението на Църквата. Защото всичко, което в края на краищата се отнася до начина на тълкуване на Писанията, се преценява от Църквата, която изпълнява божествената поръка и задължение да пази Словото Божие и да го тълкува“⁹⁵:

113 „Не бих повярвал на Евангелието, ако авторитетът на Католическата църква не ме подтикваше към това.“⁹⁶

IV. Канонът на Писанията

1117 120 Единствено чрез Апостолското предание Църквата е могла да определи кои писания трябва да бъдат включени в списъка на Свещените книги⁹⁷. Този пълен списък е наречен „Канон на Писанията“. Той съдържа 46 съчинения в Стария Завет (45 – ако се броят заедно *Иеремия* и *Плач Иеремиев*) и 27 съчинения в Новия Завет⁹⁸:

Битие, Изход, Левит, Числа, Второзаконие, Иисус Навин, Съдии, Рут, двете книги на Самуил, двете книги Царства, двете книги Паралипоменон, Ездра и Неемия, Товит, Юдит, Естер, двете книги на Макавеите, Иов, Псалми, Притчи,

⁹³ Вж. *Откр.* 21, 1-22, 5.

⁹⁴ AUGUSTINUS DE DAGIA, *Rotulus pugillaris*, I: ed. A. WALZ: Angelicum 6 (1929) 256.

⁹⁵ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 12: AAS 58 (1966) 824.

⁹⁶ SANCTUS AUGUSTINUS, *Contra epistolam Manichaei quam vocant fundamenti*, 5, 6: CSEL 25, 197 (PL 42, 176).

⁹⁷ Вж. CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 8: AAS 58 (1966) 821.

⁹⁸ Вж. *Decretum Damasi*: DS 179-180; CONCILIIUM FLORENTINUM, *Decretum pro Iacobitis*: DS 1334-1336; CONCILIIUM TRIDENTINUM, Sess. 4^a, *Decretum de Libris Sacris et de traditionibus recipiendis*: DS 1501-1504.

1117 Еклисиаст, Песен на Песните, Премъдрост, книга Премъдрост на Исуса Син Сирахов, Исая, Иеремия, Плач Иеремиев, Барух, Иезекиил и Данаил, Осия и Иоил, Амос, Авдий, Иона, Михей, Наум, Авакум, Софоний, Агей, Захария, Малахия – в Стария Завет;

Евангелията от Матей, Марко, Лука и Иоан, Деянията на Светите апостоли, Посланията на св. Павел до римляните, първото и второто до коринтяните, до галатяните, до ефесяните, до филипяните, до колосяните, първото и второто послание до солуняните, първото и второто послание до Тимотей, до Тит, до Филимон, Посланието до евреите, Посланието на Иаков, първото и второто на св. Петър, трите послания на Иоан, Посланието на Иуда, Откровението – в Новия Завет (редът на книгите е според лаг. превод на Библията: *Vulgata* – бел. изд.).

СТАРИЯТ ЗАВЕТ

121 Старият Завет е неотменна част на Свещеното Писание. Неговите книги са божествено вдъхновени и запазват своята непреходна стойност⁹⁹, защото Старият Завет не е бил никога отхвърлен. 1093

122 В действителност „устроението на Стария Завет бе насочено най-вече към това да подготви появата на Христа, Спасителя на света“. „Макар и да съдържат някои несъвършенства и неща с временен характер“, книгите на Стария Завет свидетелстват за цялата божествена педагогика на спасителната любов на Бога: „В тях се откриват възвишени учения за Бога, спасителна мъдрост за човешкия живот, великолепни съкровища на молитви; най-сетне в тях се крие тайната на нашето спасение.“¹⁰⁰ 702
763
708
2568

1093 123 Християните почитат Стария Завет като истинско Слово на Бога. Църквата винаги категорично е отхвърляла идеята да се изостави Старият Завет под предлог, че Новият го е направил вече невалиден (*маркионизъм*).

НОВИЯТ ЗАВЕТ

124 „Словото Божие, което е божествена сила за спасението на всеки вярващ, се представя в писанията на Новия Завет и показва своята

⁹⁹ Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 14: AAS 58 (1966) 825.

¹⁰⁰ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 15: AAS 58 (1966) 825.

мощ по изключителен начин.¹⁰¹ Тези писания ни предават окончателната истина на Божественото Откровение. Техният централен обект е Исус Христос, възплътеният Син Божи, Неговите деяния, Неговите поучения, Неговите страдания и прослава, както и първите стъпки на Неговата Църква под действието на Светия Дух¹⁰².

515 125 *Евангелията* са сърцевината на всички писания, „доколкото те определят по съвършен начин свидетелството за живота и учението на Въплътеното Слово, нашия Спасител“¹⁰³.

126 В съставянето на Евангелията могат да се отбележат три етапа:

1. *Животът и учението на Исус*. Църквата твърдо държи, че четирите Евангелия, „чиято историческа стойност тя потвърждава непоколебимо, предават вярно това, което Исус, Синът Божи, по времето на своя живот между хората действително е вършил и поучавал за тяхното вечно спасение до деня, в който е бил отнесен на небето“.

76 2. *Устното предание*. „Това, което Господ бе казал и направил, след Неговото възнесение апостолите предадоха на техните слушатели с онова подълбоко разбиране за нещата, на което се радваха, научени от славните прояви на Христа и осветлявани от Духа на истината.“

76 3. *Писаните Евангелия*. „Свещените автори съставиха четирите Евангелия, като подбраха някои от многобройните устно предадени или вече записани събития, обобщавайки накратко останалите или обяснявайки ги във връзка със състоянието на Църквата, като запазиха формата на проповед, така че да ни предадат за Исуса нещата винаги истински и искрени.“¹⁰⁴

1154 127 Евангелието в своите четири форми заема в Църквата уникално място, за което свидетелстват благоговението, отредено му от литургията, както и несравнимият начин, по който то е привличало светците във всички времена:

„Не съществува никакво друго учение, което да е по-добро, по-скъпоценно и по-блестящо от прочита на Евангелието. Гледайте и запомнете това, което нашият Господ и Учител Христос поучаваше с думите си и изпълни с делата си.“¹⁰⁵

¹⁰¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 17: AAS 58 (1966) 826.

¹⁰² Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 20: AAS 58 (1966) 827.

¹⁰³ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 18: AAS 58 (1966) 826.

¹⁰⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 19: AAS 58 (1966) 826-827.

¹⁰⁵ SANCTA CAESARIA JUNIOR, *Epistula ad Richildam et Radegundem*: SC 345, 480.

„Това е Евангелието, което ме поддържа над всичко в моите молитви; в него намирам всичко необходимо за бедната си душа. В него винаги откривам нови светлини, скрити и тайнствени чувства.“¹⁰⁶ 2705

Единството на Стария и Новия Завет

128 Църквата още от апостолски времена¹⁰⁷, а след това и непрекъснато в своето Предание е осветлявала единството на Божествения план в двата Завета благодарение на *типологията*. Типологията вижда в действията на Бога, извършени при Стария Завет, предобразите на онова, което в пълнотата на времената Бог изпълни в Лицето на своя възплътен Син. 1094
489

129 И така християните четат Стария Завет в светлината на умрелия и след това възкръснал Христос. Това типологично четене показва неизчерпаемостта на Стария Завет, без да обрича на забравя собствената му стойност на Откровение, потвърдено от Самия Господ¹⁰⁸. Впрочем Новият Завет изисква да бъде четен също в светлината на Стария. Първоначалната християнска катехеза постоянно прибегваше към това¹⁰⁹. Според една стара поговорка Новият Завет е скрит в Стария, докато Старият се открива в Новия: „Новият се крие в Стария и в Новия – Старият се открива.“¹¹⁰ 651
2055
1968

130 Типологията означава динамиката в изпълнението на Божествения план, когато „Бог ще бъде всичко във всички“ (1 Кор. 15, 28). Така например призванието на патриарсите и бягството от Египет не губят собствената си стойност в плана на Бога от факта, че в същото време са негови междинни етапи.

V. Свещеното Писание в живота на Църквата

131 „Силата и мощта, които крие Словото Божие, са толкова големи, че представляват за Църквата опорна точка и нейната твърдина, а

¹⁰⁶ SANCTA THERESIA A IESU INFANTE, *Manuscrit A*, 83v: *Manuscrits autobiographiques* (Paris 1992) p. 268.

¹⁰⁷ Вж. 1 Кор. 10, 6-11; Евр. 10, 1; 1 Петр. 3, 21.

¹⁰⁸ Вж. Марк. 12, 29-31.

¹⁰⁹ Вж. 1 Кор. 5, 6-8; 10, 1-11.

¹¹⁰ SANCTUS AUGUSTINUS, *Quaestiones in Heptateucum*, 2, 73: CCL 33, 106 (PL 34, 623); cf. CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 16: AAS 58 (1966) 825.

за децата на Църквата – сила на тяхната вяра, храна за душата им, чист и непресъхващ извор на духовния им живот.¹¹¹ Необходимо е „верните да имат широк достъп до Священото Писание“¹¹².

- 94 132 „Нека изучаването на Священото Писание бъде като душа за Светото богословие. Също и служението на Словото, т. е. пастирската проповед, катехезата и цялото християнско обучение, в които литургичната омилетика (проповед) трябва да има изключително място, се подхранва и расте чрез Словото на Священото Писание.“¹¹³
- 2653 133 Църквата „насърчава особено настоятелно всички християни... да придобият чрез честото четене на Божествените Писания „превъзходното знание за Исуса Христа“ (Фил. 3, 8). „В действителност 1792 непознаването на Писанията е непознаване на Христа.“¹¹⁴

Накратко

- 134 „Цялото Божествено писание е само една книга и тази единствена книга е Христос, защото цялото Божествено Писание говори за Христа и цялото Божествено Писание се изпълва в Христа.“¹¹⁵
- 135 „Священите писания съдържат Словото на Бога и понеже са вдъхновени, те са действително това Слово.“¹¹⁶
- 136 Бог е Авторът на Священото Писание, бидейки вдъхновител на хората, които са го написали. Той действа в тях и чрез тях. Така Той дава сигурност, че техните книги учат безпогрешно на спасителната истина¹¹⁷.
- 137 Тълкуването на вдъхновените писания трябва да обърне внимание преди всичко на това, което Бог желае да открие за нашето спасение чрез священите автори. Това, което

¹¹¹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 21: AAS 58 (1966) 828.

¹¹² CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 22: AAS 58 (1966) 828.

¹¹³ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 24: AAS 58 (1966) 829.

¹¹⁴ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 25: AAS 58 (1966) 829; cf. SANCTUS HIERONYMUS, *Commentarii in Isaiam*, Prologus: CCL 73, 1 (PL 24, 17).

¹¹⁵ HUGO DE SANCTO VICTORE, *De Arca Noe*, 2, 8: PL 176, 642; cf. *Ibid.* 2, 9: PL 176, 642-643.

¹¹⁶ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 24: AAS 58 (1966) 829.

¹¹⁷ Вж. CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 11: AAS 58 (1966) 822-823.

*идва от Духа, може да бъде напълно разбрано единствено чрез действието на Духа*¹¹⁸.

- 138 *Църквата приема и почита като вдъхновени 46 книги от Стария и 27 книги от Новия Завет.*
- 139 *Четириите Евангелия заемат централно място, тъй като Исус Христос е техният център.*
- 140 *Единството на двата Завета произтича от единството на Божия план и Неговото Откровение. Старият Завет подготвя Новия, а Новият Завет допълва Стария; и двата се осветляват взаимно, и двата са истинското Слово Божие.*
- 141 *„Църквата винаги е почитала Божествените писания, така както го направи и за самото Тяло Господне“¹¹⁹; те двете хранят и управляват целия християнски живот. „Твоео Слово е светило за нозете ми и светлина в моя път“ (Пс. 118, 105)¹²⁰.*

¹¹⁸ Вж. ORIGENES, *Homiliae in Exodum*, 4, 5: SC 321, 128 (PG 12, 320).

¹¹⁹ CONCILIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 21: AAS 58 (1966) 827.

¹²⁰ Вж. *Ис.* 50, 4.